

5. MARTINSKÁ POETICKÁ JESEŇ

K O B R A

PŘÍLOHA KOBRY *** ŘÍJEN 2008

Citát inspirující:

Básník je odlišná kostka domina, která se do soudobé hry nehodí.

Jiří Figura - Beskydské moře

Jičínský LiS nechyběl ani na 5. Martinské poetické jeseni.

Zasloužili se o to Bohumír Procházka a Václav Franc.

Na snímku Marcely Kubové při autorském čtení a představení klubů
v Biblické škole před martinskou veřejností v pátek 19. září 2008.

MŮJ PÁTÝ MARTIN

S výjimkou 1.ročníku Martinekej poetickej jeseně v roce 2004 jsem na MaPoJi, jak my, co spolu kamarádíme přes hranice, setkání familiérně nazýváme, nechyběl. Dokonce jsem nechyběl na tzv.nultém setkání v roce 2003, které veškeré česko-slovenské aktivity odstartovalo. A musím napsat, že vždycky jsem jel v jiném složení. Letos jsem doufal, že se sejdeme opět s Prochorem a Monikou Eberlovou, abychom zopakovali rok 2003, ale nakonec Monika chyběla, a tak jsem se musel spokojit jen s Prochorovou přítomností.

V pátek 19.zářij jsme si na pardubickém vlakovém nádraží dali s Prochorem sraz. Prochor mě už očekával, a tak jsme si dali kafe z automatu, když vlak asi 15 minut „meškal“ a potom se odebrali na perón, kde se Prochor snažil zapřádat rozhovor s jednou spolucestující, ale ukázalo se, že mluví francouzsky, takže jsme si nakonec museli vystačit sami.

Cesta vlakem probíhala celkem klidně, takže před polednem jsme překročili v Horním Lidči česko - slovenskou státní hranici, i když vlastně po Schengenu žádná hranice neexistuje. Cestou jsme probrali všechny možné věci, přes literární, tak i soukromé. Žilina nás uvítala drobným deštěm jako by symbolizovala, že letos to s počasím nevyšlo. S krátkou zastávkou ve Vrútkách jsme v půl druhé odpoledne vstoupili na perón martinského nádraží. První cesta vedla do Informačního centra a knihkupectví, kde jsme museli konstatovat, že Slováci toho o české literatuře vědí podstatně více. Pochopitelně jsme na uplakaném náměstí s Mileniem vzpomínali, jaké to bylo tenkrát ve třetím roce, když jsme zde byli poprvé.

A pak už jsme mířili do Turčianskej knižnice, neboť tam byl sraz všem účastníků MAPOJe. Objetí a polibky s Táničkou Sivovou, Marcelkou Kubovovou a dalšími účastníky setkání. Bohužel jsme museli konstatovat, že česká strana je vedle nás zastoupena jen ještě Literárním klubem Petra Bezruče („George“ Figura přivedl své dva kolegy) a Petrem Musílkem z Literární Vysočiny. Marek Velebný z Plzně se na poslední chvíli omluvil. Následovalo sdělování dojmů, kuloáry a nechyběla kávička. S Prochorem jsme pak zaskočili ochutnat místní pivo Martiner, jak to velí tradice. Před třetí hodinou jsme se přesunuli do Biblické školy v Martině, kde v 15:30 hodin oficiálně začínal MaPoJ.

Setkání oficiálně zahájila Táňa Sivová a pěvecký soubor Priekopčanka. Pak nastupovali jednotliví zástupci literárních klubů, aby přednesli svoji tvorbu. Vystoupilo celkem 13 sdružení nebo jednotlivců bez klubové příslušnosti, jestli jsem dobře počítal. Z české strany

Literární klub Petra Bezruče, ve kterém tak trochu zaskakoval Prochor, když se svou harmonikou vytvářel hudební předěly při čtení Jiřího Figury, dále Petr Musílek a jičínský LiS. Četl jsem ukázkou z almanachu Sedm střípků duhy (povídka Na lavičce), Prochor přidal povídání o Kačence. Předali jsme nový almanach i knížku Silný kafe.

A pro zpravodajskou pečlivost uvedu, že se dále představili členové a členky těchto klubů: Bardějovský literární klub, Literární klub Generácia Bratislava, Oáza Čadca, Spišský literární klub, Žiareľka z Žiaru nad Hronom, Literární klub SILANS Žilina, tři martinské kluby Duria, Mádokýš a Optimum a hosté z Budapešti – slovenští autoři žijící v Maďarsku Imrich Fuhl a Michal Hrivňák.

Čtení trvalo asi dvě hodiny, následoval přesun do knihovny a dále buď auty nebo autobusem do vesnice Necpaly asi 10 kilometrů jihovýchodně od Martina, kde se v penzionu odehrál vlastně celý další program setkání. Do penzionu jsme dorazili kolem sedmé hodiny večerní, ubytovali se (spalo nás sedm na pokoji), připravili místnost, kde se vše odehrávalo a po osmé se sešli u večeře, když nás krátce pozdravil i starosta obce. A pak následovalo vyměňování literárních časopisů, novin, sbírek a knížek, takže se náš almanach díky Imrichu Fuhlovi dostane i do Maďarska. Navíc přátelé z Maďarska přislíbili, že by se zúčastnili i chystaného jičínského setkání v roce 2010. S tvorbou Imricha se snad časem setkáme i v ČAJi.

Těch rozhovorů a přátelských setkání bylo vela, např. jsem si popovídal s Janko Cigerem o jeho nové aktivitě internetovém knihupectví, ale mluvili jsme i s mladými básnířkami (Prochor litoval, že není mladší), např. s žilinského SILENSu a pochopitelně s Jiřím Figurou, který nás informoval, že hra o Petru Bezručovi táhne krajem a klub z Frýdku – Místku už ji několikrát reprotoval a chystá se na další vystoupení. Mluvili jsme i s Bibkou, dříve Melišovou (nevím, jak se dnes jmenuje), ale je v požeňnaném stavu a každou chvíli čeká potomka Maxmiliána. Pochopitelně jsem nevynechal ani Ivana Stuchlíka a jeho osobitý humor, mimochodem jeho tvorba se objeví v silvestrovském ČAJi. Někteří pravidelní účastníci chyběli, např. pan prezident Mádokýše Mathej Thomka či manželé Herbrychovi, které bych taky rád viděl.

Seděli jsme při vínku a diskutovali, já asi do půlnoci, ale někteří se rozcházelí až nad ránem, to už Prochor uklízel a myl nádobí v kuchyni. Po snídani jsme se v sobotu vydali na obhlídku Necpal, průvodce nám dělal Mgr. Robert Škula a bylo vidět, že historie je víc než koníček. Viděli jsme místní katolický kostel a hřbitov, dozvěděli se o osudech rodiny „Justovců“, majitelů zdejšího panství, výrobě místního piva, osudech obyvatel v době 2.světové války. Bylo by o čem povídat dlouho, ale trochu nám nepřálo počasí, takže jsme pospíchali do

penziónu a odpolední procházku vynechali. Po obědě následovala literární dílna a vyprávění Petra Mišáka, ředitele Matice slovenské.

V přestávkách jsme si odskočili do nedaleké „krčmy“, kde jsme se dozvěděli o „Bytčanské desině“, což je prý pivo, které dávají vězňům na zpřísnění trestu (Prochor mě o tom též informoval už cestou ve vlaku). A potom ještě jedna zajímavost: Víte, že martinské pivo získalo na světové soutěži 2.cenu? A víte, kdo vyhrál? Voda z niagarských vodopádů! Ale teď vážně, já si myslím, že to slovenské pivo zase není tak špatné, jak nám jej místní líčili.

V „krčme“ jsem si popovídal i s Pavlem Urbanem, dříve členem žilinského sdružení, dnes členem Spolku slovenských spisovatelů, který mně vylíčil některé zajímavosti ze života slovenských autorů. Víím, že i on má po letech organizování kulturního života svoje trpké zkušenosti, takže jsme si tak trochu navzájem postěžovali a vylili svoje srdíčka.

Podvečer patřil opékání párků či buřtů a dobré náladě, kterou trochu kazily občasné přeháňky. A přišel večerní program: dvojice místní hudebníků (harmonika a vozembouch) to vzala pěkně od podlahy, došlo i na tancování, zpívání a dobrou náladu.

Loučení s dobrými přáteli jsou vždycky smutná, ale při odchodu Táni Sivové jsme poděkovali hostitelům a vzhledem k tomu, že chyběly dvě hlavní pořadatelky z ChoPoJe (Váchalová, Popovičová), zůstávala nezodpovězená otázka, zda se na jaře příštího roku sejdem v Domažlicích. Dokonce padaly návrhy, že bychom se měli sejít v Jičíně, ale my jsme trvali na svém, že Jičín bude hostit účastníky v roce 2010, až bude LiSu dvacet!

Prochor potom vymyslel šilený plán, abychom jeli brzy ráno, takže jsme vstávali už v půl páté a jeli do Martina, následně přes Vrútky a Žilinu, kde jsme stihli jedno pivo a našťěstí i rychlík do Pardubic. Plní dojmů a postřehů jsme ve vlaku diskutovali a pospávali. V Pardubicích jsme přeskočili na další vlak a v Hradci potom na autobus, který nás dovezl do Jičína, kde jsme byli v neděli kolem druhé hodiny odpolední. Prochor si šel pro kolo, které nechal zamčené na nádraží a já směřoval do Nové paky.

Bylo nám na Slovensku příjemně, i když počasí bylo skutečně podzimní, přesto nás hřál pocit pospolitosti, blízkosti a potřeby opět se setkávat. Obdivuji, že organizátorky z Durie dokáží pořádat podobnou akci každý rok!

A zase jsem si vzpomněl na Moniku, která vloni řekla, že o podobném setkání se nedá psát ani vyprávět, že se musí prožít. No a vidíte, já jsem se o to přece jenom pokusil v tomto článku. A jsem rád, že se ve své cestovní zprávě o misi do Martina o své pocity podělil i Prochor (viz dále)!

Václav

Martinská poetická jeseň

cestovní zpráva

MPJ nebyla ani v Martině, ani na podzim. Převážně odehrávala se v Necpalech, astronomický podzim začal přesně v době, kdy po skončení MPJ účastníci druhý den dospávali. Ale pravda, básnířky měly krásné poetický pohled.

V knihovně, kde byl sraz, podávala se káva a na místo podané ruky pusa. V době epidemie žloutenky bylo to praktické. Žloutenka je nemoc nemytých rukou. A my, staří pánové, přišli jsme si na své. Václav po zdarmakávě řekl, že by se potřeboval podívat do knihkupectví. To říká vždycky a rozumíme si. Na cestách mají se pít místní piva kvůli poznání. Pravda, někdy je to spíš oběť, než poznání. A v knihkupectví měli speciální označený regál s českými knížkami. Které české knihkupectví má podobný regál se slovenskými?

Představení literárních klubů a krátké autorské čtení bylo v Biblické škole. Jednak to je krásný důstojný prostor a druhak víme tím o významu a postavení víry v zemi pod Tatrami. Nepřišel nás přivítat žádný nezúčastněný papaláš, jak by bylo v Česku. Chválabohu. Zajisté byl na Táňu pohled příjemnější a její slova upřímnější. Pěvecký sbor Priekopčanka spustil Aká si mi krásná a bylo jasno. Vlastenectví je na Slovensku jaksí víc než v Čechách a má podobu méně formální.

Klubů napočítal jsem nejméně třináct. Přijel i klub Slováků z Budapešti. Z Čech pak Literární Vysočina z Chotěboře, LK Petra Bezruče z Frýdku – Místku a staroslavny LIS Jičín. V stoličném Martině mají kluby dokonce tři. Básnířky byly milé všechny. Z mužů pak zaujal slovenský bard Pavol Garan. Měl opět své dva metry výšky, džínový kovbojský oblek a široký klobouk s liščím ohonem vzadu. Palo může si to dovolit. Dodává sílu své tvorbě tím, že recituje vše nazpaměť. Každé slovo má svou váhu. Všichni mu projevují úctu tím, že ticho v sále i pozornost je absolutní.

Potom jeli jsme na úpatí Velké Fatry, protože Necpaly byly tu dříve než Martin a ony byly hlavním centrem Turca. Tam také odehrávalo se vše ostatní důležité. Na stolech byly obrovské tácy s rozličnými dary slovenské země, které dámy ze spolku Duria připravily. Byly určeny jako moučník až po uzeném, všichni to věděli, ale nikdo nedodržel, protože básníci nedají se svazovat žádnými konvencemi. Uzené bylo pak se zemiakovým salátem a s Václavem dostali jsme doplu. Asi to bylo proto, jak vypadám, ale můžeme si namlouvat, že kvůli tomu, že jsme přijeli z největší dálky. Přežrali jsme se oba, i když Václav zas tak hubeně nevypadá. Tahle večere patřila k velkým turčianským zážitkům.

Pak začaly kuloáry. Zcela podle zásady, že na každé konferenci to, co se říká v kuloárech je to nejdůležitější. Kuloáry básníků jsou ... nu, trvaly v podání některých do šesti hodin. Do šesti ráno. Jistě, mají i své úskalí. Jano neumí mluvit potichu. Ani zpívat. Potichu. Nu, a my někteří starci nevydržíme tak dlouho přes půlnoc. Spánku nám taky třeba. Ale svoboda projevu ctí se právem i pod horami. Milé bylo, že ve snaze přiučít se od zasloužilých mistrů slova vytrvaly i mladé básničky. Mnoho nemluvily, tím byly půvabnější a plnily i roli múz. Jen jedna řekla tři čísla: 5, 4 a 2. První dvě byly dioptrie kontaktních čoček. Modrým očím na půvabu neubraly.

Zněla samozřejmě i slova ... slova státotvorná. Že když má poezie náklad 400 výtisků, to že je už náklad vysoký. Za 55 000. Sežeň je, literáte laureáte! A že v Budapešti vychází slovenské noviny. Že miešková teplota je 34 stupňů. Že takové ráno je těhotné myšlenkami. Že ženská řeč je v podstatě nesmyslná. I na Slovensku. Byla podána i definice opilého básníka. Bohužel nezveřejnitelná.

„Dopiči, pol šieste, rano budem mať vrásky,“ řekla básnička. Když pak kouřila na terase, za její siluetou začala vystupovat oblast Fatry. Škoda, že se fotka nepovedla.

O tom, že jsem jat stařeckou nespavostí ráno umyl skoro všechno nádobí se nebudu šířit. Dobročinnost má být neokázalá. Pak přišel pan Robert Škula, aby nás provedl dědinou. Začal symbolicky na hřbitově. Zima, takové vlezlo, bylo všude. Mluvil tuze zajímavě. Snad v každém hrobě ležel tu někdo významný.

O Turci říká se, že je tu 80% evangelíků a zbytek katolíci. O ekumeně, jak ji známe v poslední době u nás, není tu slyšet. Gotické fresky v katolickém kostele byly zachovány jen díky tomu, že je kdosi kdysi přetřel vápnem, pod kterým zůstaly zakonzervovány... . Vyprávění pana Roberta při pochůzce dědinou bylo milé nejen historickými fakty, ale i jeho úžasnými znalostmi a zanícením pro věc. Opět vtírá se oprávněně pojem vlastenectví. Pan Robert je pojišťovák. I to je metafora. Pojišťovák profesí, historik založením. Pojišťováctví vynáší. Ale historie... ? Historici na tom nejsou lépe než básníci. Útěcha. Utěcha?

Novodobou historii Necpal reprezentuje vodní elektrárna. Snad 100 metrů dlouhý dřevěný vyvýšený náhon vede vodu na kolo podobné starým mlýnským. Ale tohle je na „spodní“ vodu. Výkon se nepodařilo zjistit. Všichni říkali, že to ví starosta. Ale nikdo nevěděl kde je starosta.

Před gulášem někteří aperitiv. (Aperitiv = pivo a borovička.). Právem. Guláš byl silný.

Po guláši ještě historický exkurz, už v teple, – rodina Justovců. Pokud je historik básník, či alespoň literát, je historie malebná,

zajímavá. Jako v podání Petera. Na každém z Justovců dá se najít cosi poutavého.

Poté teorie – tvůrčí dílna. Kaligramy. Absolutní rýmy. Ukázky. I zhudebněné. Poezia jako doprovod malířství, fotografování. A co dříve? Fotka, nebo báseň? Která řeč je košatější? Slovenčina? Čeština? Obtížnost překladu. Hudba. Ano hudba je univerzální dorozumívací prostředek. Když text nemá co říct, tak nemá co existovat.

Večer buřty, řeči. Pak přišli pánové Harmonikář a Vozembouch a předvedli jak velká je síla hudby. Lidové i jiné. Jejich obrovské nasazení mnozí jim záviděli.

Martinský poetický podzim byl v pořadí pátý. I pátý byl úspěšný.

proChor

KOBRA

Kulturní občasník regionálních autorů

Vydává Literární spolek při Městské knihovně v Jičíně
jako interní tiskovinu.

Připravil : Václav Franc, K Hájků 1724, 509 01 Nová Paka

Příloha č.10/2008 k 5. Martinskej poetickej jeseni
(3. října2008)

www.kobra.zde.cz